

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐต่อการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญของธนาคารออมสิน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสาร มาตรฐานการบัญชี รวมถึงศึกษาจากรายงานประจำปีของธนาคารออมสินและธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) รวมถึงงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญของธนาคารออมสิน

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐต่อการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญของธนาคารออมสิน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐ โดยมีภารกิจหลัก คือเป็นธนาคารเพื่อการออม เป็นธนาคารเพื่อสังคมและชุมชน เป็นธนาคารเพื่อภาครัฐ เป็นธนาคารเพื่อบุคคลทั่วไป และเป็นธนาคารเพื่อธุรกิจ ในฐานะที่ธนาคารเป็นสถาบันการเงินในกำกับของรัฐทำให้ธนาคารออมสินเป็นช่องทางหนึ่งในการดำเนินการสืบสานงานนโยบายของรัฐบาลไปสู่ประชาชนในระดับฐานราก โดยจะเห็นได้จากโครงการสินเชื่อต่าง ๆ ของธนาคารออมสินที่สืบเนื่องมาจากโครงการของรัฐบาล

กระทรวงการคลัง เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลสถาบันการเงินของรัฐ การที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลสถาบันการเงินนั้น กระทรวงการคลังจำเป็นต้องออกกฎระเบียบให้สถาบันการเงินของรัฐถือปฏิบัติ โดยออกระเบียบกระทรวงการคลัง ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติ เพื่อให้ข้อมูลที่แท้จริง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมถึงมีการติดตามตรวจสอบสถาบันการเงินของรัฐจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้ข้อมูลที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอกเกิดความถูกต้องโปร่งใส อีกทั้งข้อมูลทางการบัญชีหรืองบการเงินที่จัดทำขึ้นเป็นไปตามหลักการบัญชีรับรองทั่วไปอีกด้วย

สำหรับการศึกษาแนวทางในแต่ละเรื่องนั้น สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

5.1.1. การดำเนินงานด้านการให้สินเชื่อของธนาคารออมสินระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549

การให้สินเชื่อของธนาคารออมสินมีการให้สินเชื่อระหว่างปี 2545-2549 ประเภทสินเชื่อเพื่อสังคมและชุมชนมากที่สุด เป็นจำนวนเงิน 504,651.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.63 ลำดับต่อมาเป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นจำนวนเงิน 500,603.21 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.39 ลำดับต่อมาเป็นสินเชื่อบุคคล เป็นจำนวนเงิน 314,139.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.44 ลำดับต่อมาเป็นสินเชื่อภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ เป็นจำนวนเงิน 208,172.73 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.22 ลำดับต่อมาเป็นสินเชื่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นจำนวนเงิน 105,491.24 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.19 และลำดับสุดท้ายเป็นสินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นจำนวนเงิน 70,303.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.13

5.1.2. การจัดชั้นหนี้จำแนกตามประเภทของสินเชื่อระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549

การตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารออมสินใช้หลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยมีการคำนวณตามกลุ่มอายุหนี้ที่ค้างชำระโดยการจัดชั้นลูกหนี้เพื่อการกันสำรองประกอบไปด้วย 5 ระดับ คือ ชั้นปกติ ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ชั้นสงสัย ชั้นสงสัยจะสูญ โดยการพิจารณาจัดชั้นลูกหนี้ให้พิจารณาเป็นรายบัญชี โดยในระหว่างปี 2545-2549 ธนาคารออมสินมีการให้สินเชื่อเพื่อสังคมและชุมชนมากเป็นอันดับหนึ่ง จำนวนเงิน 504,651.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.63 ของการให้สินเชื่อทั้งหมด มีหนี้ปกติ จำนวน 498,008.03 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.68 แต่มีหนี้ที่ไม่ปกติ จำนวนเงิน 7,470.21 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.32 ของการให้สินเชื่อ แต่พบว่า สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยซึ่งมีการให้สินเชื่อมากเป็นอันดับที่ 2 จำนวนเงิน 500,603.21 ล้านบาท มีหนี้ปกติเป็นจำนวนเงิน 456,541.84 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.20 ของการให้สินเชื่อ แต่มีหนี้ที่ไม่ปกติ เป็นจำนวนเงิน 44,863.40 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.80 ของการให้สินเชื่อ

5.1.3. การปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารออมสินเปรียบเทียบกับธนาคารกรุงไทย

ด้วยธนาคารกรุงไทยเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีการดำเนินธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับธนาคารออมสิน สืบเนื่องจาก ธนาคารกรุงไทยเป็นธนาคารในกำกับของรัฐ จึงเป็นช่องทางหนึ่งของรัฐบาลในการผลักดันนโยบายต่าง ๆ ผู้ระบบเศรษฐกิจ การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการเกี่ยวกับปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จากการปล่อยสินเชื่อ จากการศึกษาพบว่า ธนาคารออมสินและธนาคารกรุงไทย มีนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในลักษณะคล้ายคลึงกัน เนื่องจากดำเนินงานอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

เช่นเดียวกัน ยกเว้นการทอยการกันสำรองสำหรับส่วนสูญเสียของการปรับโครงสร้างหนี้ก่อนปี 2543 ของธนาคารกรุงไทย ตามนโยบายผ่อนปรนของธนาคารแห่งประเทศไทย ในส่วนของธนาคารออมสินมีการบันทึกส่วนสูญเสียทั้งหมดในปีที่เกิดรายการ

5.1.4. การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารออมสิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดรูปแบบรายงานทางการเงินไว้เป็นเฉพาะแตกต่างจากกิจการทั่วไปโดยได้ออกประกาศเรื่อง แบบงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนของสถาบันการเงิน เพื่อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบงบการเงิน อันประกอบไปด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และงบกระแสเงินสด ตลอดจนหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 สำหรับการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับลูกหนี้และค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญนั้น มีข้อบังคับที่ต้องให้เปิดเผยเป็นจำนวนมาก ไม่เฉพาะเปิดเผยแต่สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญเท่านั้น ยังให้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้และค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญโดยจำแนกเป็นแต่ละประเภท คือจำแนกตามประเภทธุรกิจ และการจัดชั้น อีกด้วย การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวถือเป็น การให้ข้อมูลต่อผู้ใช้งบการเงินเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าบัญชีลูกหนี้ของสถาบันการเงินนั้นมีความสำคัญต่องบการเงินโดยรวม

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐต่อการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญของธนาคารออมสิน โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

5.2.1. การตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญของธนาคารออมสิน มีการดำเนินการ โดยการประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้จากลูกหนี้แต่ละประเภทที่ค้างชำระ โดยการนำลูกหนี้มาจำแนกตามกลุ่มอายุหนี้ค้างชำระ และคำนวณตามกลุ่มอายุหนี้ค้างชำระ โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 11 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ และสอดคล้องกับกาญจนา พลพิมพ์ (2549) ที่ว่า การกันเงินสำรองหรือการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ มีการคำนวณจากการจัดชั้นหนี้ โดยอัตราการกันเงินสำรองจะต่างกันสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นแต่ละประเภท

5.2.2. การปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารออมสิน มีการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา โดยมีการรับโอนสินทรัพย์หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของเพื่อชำระหนี้ทั้งหมดโดยบันทึกตามมูลค่ายุติธรรมของหลักประกัน โดยรับรู้ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ทันทีที่เกิดรายการ

ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานฉบับที่ 34 เรื่อง การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2445) และสอดคล้องกับ สงกรานต์ จอมแจ้ง(2545) ที่ว่า การบันทึกตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญ ตามมาตรฐานบัญชีไทยให้บันทึกบัญชีถือเป็นค่าใช้จ่ายทันทีทั้งจำนวน

5.2.3. การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารออมสิน เกี่ยวกับการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญ ธนาคารออมสินได้จัดทำรูปแบบงบการเงินตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานบัญชี และสอดคล้องกับ กาญจนา พลพิมพ์(2549) ที่ว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดรูปแบบการแสดงผลรายการและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของสถาบันการเงินทั้งนี้จะต้องเปิดเผยรายละเอียดลูกหนี้โดยจำแนกเป็นแต่ละประเภทตลอดจนนโยบายการบัญชีที่เกี่ยวข้องไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

5.3 ข้อค้นพบ

จากการศึกษาเรื่องผลการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐต่อการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญของธนาคารออมสิน มีข้อค้นพบ ดังนี้

5.3.1 การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารออมสิน พบว่า มีการจัดชั้นหนี้ออกเป็น 5 ระดับ คือ ชั้นปกติ ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ ชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ชั้นสงสัย และชั้นสงสัยจะสูญ ปรากฏว่าธนาคารออมสินได้มีการให้สินเชื่อประเภท เพื่อสังคมและชุมชนมากเป็นอันดับหนึ่ง แต่พบว่ามีหนี้ปกติสูงกว่าสินเชื่อประเภทเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งมีการให้สินเชื่อในระดับที่ใกล้เคียงกัน

5.3.2 การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาของธนาคารออมสิน พบว่า ธนาคารออมสินมีการรับรู้ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ทันทีที่เกิดรายการ ซึ่งมีเปรียบเทียบกับธนาคารกรุงไทยซึ่งเป็นธนาคารในกำกับของรัฐ มีการทยอยรับรู้ผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งส่งผลให้งบกำไรขาดทุนของธนาคารออมสินแสดงผลกำไรที่แท้จริง แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับธนาคารกรุงไทยแล้วส่งผลให้งบกำไรขาดทุนของธนาคารออมสินแสดงผลกำไรน้อยกว่าธนาคารกรุงไทยฉะนั้นก่อนนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ จึงควรปรับข้อมูลให้อยู่ในเกณฑ์เดียวกันจึงนำมาเปรียบเทียบได้

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษารุ่นนี้

จากการศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพิจารณาในการให้สินเชื่อ และการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและการจำหน่ายหนี้สูญของสถาบันการเงิน ตลอดจนกิจการอื่นทั่วไปเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. ธนาคารได้ดำเนินการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและตัดหนี้สูญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลัง ในกรณีที่ธนาคารมีความประสงค์จะใช้เกณฑ์ที่เข้มงวดกว่าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังกำหนด ควรมีการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติ และการควบคุมภายในให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

2. การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารออมสินในประเภทสินเชื่อเพื่อสังคม และชุมชนแสดงถึงการปล่อยสินเชื่อแก่ประชาชนในระดับฐานรากได้ เพื่อสนับสนุนนโยบายในการกระจายรายได้ของชุมชน และมีการพัฒนาการดำเนินการ โครงการ Microfinance ให้มีการดำเนินการอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนและธนาคารออมสิน โดยมีต้นทุนต่ำ

3. ผลการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐที่มีต่อการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดหนี้สูญมีจำนวนน้อย ในทางกลับกันเป็นการเพิ่มผลกำไรให้ธนาคารได้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดสภาพคล่องของธนาคารอีกด้วย

4. ธนาคารควรให้ความระมัดระวังในการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เนื่องจากแนวโน้มของหนี้ค้างชำระเพิ่ม

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษารุ่นต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างธนาคารในกำกับของรัฐที่มีการดำเนินการตามนโยบายของรัฐเช่นเดียวกัน เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในภาพรวมจากการดำเนินการตามนโยบายรัฐ